

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ОСВІТНІ СИСТЕМИ»

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о
2 0 2 4

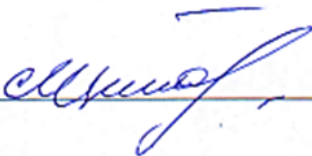
Розробники:

Гонтова Л. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії та теорії музики

Фурдуй Ю.В. кандидат мистецтвознавства

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Сучасні освітні системи» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

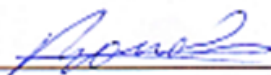
Гарант ОНП

Світлана ЩИТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасні освітні системи» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

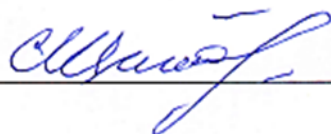
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасні освітні системи» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 11 від «25» серпня 2024 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩИТОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 1-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 74 годин Індивідуальні заняття –
Вид контролю – екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 76 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – наукове опанування здобувачами освіти системи сучасних педагогічних методів, засобів та форм викладання фахових дисциплін у музичних вишах.

У процесі вивчення цього курсу здобувач повинен :

вміти:

- визначати педагогічні цілі (як локальні, та і метапредметні) та відповідні їм форми педагогічного впливу;
- будувати різні типи занять (традиційні та нетрадиційні);
- застосовувати різні типи контролю знань та вмінь;
- аналізувати заняття з музично-теоретичних дисциплін у музичному коледжі та робити самоаналіз;

знати:

- новітні та традиційні підходи до викладання фахових дисциплін у коледжі;
- принципи організації змісту дисциплін;
- основні психологічні засади розвитку музичних та загальних здатностей студентів;
- володіти принципами педагогічних підходів, зокрема компетентнісного, особистісно-орієнтованого;
- методами та прийомами викладання музично-теоретичних дисциплін;
- сучасними засобами організації занять у різних форматах (зокрема онлайн форматі)

2.2. Завдання:

2.2.1 Формування гнучкого педагогічного мислення здобувача освіти, яке базується передусім на науковому обґрунтуванні цілісного методологічного комплексу викладання фахових дисциплін, що дасть

можливість поєднувати предметну специфіку та водночас інтегративні тенденції сучасної вищої освіти.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні:

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові:

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню /інтерпретації/ аранжуванню та перекладу музики/ звукорежисерської практики обробки звуку.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасна філософія вищої освіти. Визначення поняття «філософія освіти» як «філософські дисципліновані методи мислення, корпус технік аналізу, аналізу аргументації і теоретичної побудови для вирішення проблем» (Дж. Солтіс). Причини формування філософії освіти як особливої міждисциплінарної галузі: виокремлення освіти в автономну сферу життя

суспільства; диверсифікація інституцій освіти; суперечність в трактуванні цілей та ідеалів освіти, яке фіксується як багатопарадигмальність педагогічного знання; нові вимоги до системи освіти, пов'язані з переходом від індустріального до постіндустріального, інформаційного суспільства; криза гуманістичних ідей. Сучасні напрямки філософії освіти: аналітичний, критико-раціоналістичний, гуманітарний. Множинність філософії освіти проблем як результат дискусій між її різними представниками. Українська філософія освіти. Вища освіта як ефективний канал соціальної мобільності. Проблема невідповідності аксіологічним(ціннісним) компонентам, практичному досвіду, науковій обґрунтованості. «Теоретична нейтральність», «методологічний плюралізм» (Є. Вдовиченков) відносно особистості та її соціальної поведінки

Тема 2. Синергетичний підхід у вищій освіті. Визначення синергетичності як міждисциплінарного наукового підходу постнекласичної науки. Подолання ентропії (непорядкованості, хаосу). Порушення принципу когерентності. Ефект відгалуження. Точки відгалуження або біфуркації. Перехід до нелінійного розвитку вищої освіти. Принцип проліферації теорії (розмноження) та неспіввимірності різних освітніх теорій. Принципи дидактики нового типу (за С Кульневичем): принцип суб'єктності пізнаючої свідомості, нове місце дослідника, студент і викладач як активні суб'єкти навчального процесу, принцип додатковості. Синергетична «відкрита модель» освіти: відкритість освіти майбутнього; інтеграцію всіх способів освоєння людиною світу; розвиток і включення в процеси утворення синергетичних уявлень про відкритість світу, цілісності і взаємозв'язку людини, природи і суспільства; звернення до світоглядних і смислових моделей; вільне користування різними інформаційними системами; особистісну спрямованість процесу навчання; розвиток культури комунікації; психологічну установку здобувача на надзавдання, процес постійного пошуку і змін; зміна ролі викладача: перехід до спільних дій в нових, небувалих ситуаціях у відкритому, незворотному світі. Критеріальні синергетичні ознаки педагогічних систем. Синергетичні імплікації в психолого-педагогічній науці (за О. Вознюк): методи супернавчання, казково-метафоричний ресурс формування наукового світогляду учасників освітнього процесу, комплексної логіко-евристична педагогіка, синергетичні засади гармонізації особистості, педагогіка життєвих фактів. Холістичний принцип сприйняття світу й кожної з його складових у їх цілісності – мета синергетики, яка розкриває механізм утворення цілісності, її трансформації та розвитку через взаємовплив і єдність різноманітних складових елементів. Обумовленість холізму педагогічної думки.

Тема 3. Мультикультурний підхід у вищій освіті. Мультикультуралізм як складний соціокультурний феномен, стратегія міжкультурної взаємодії, яка спрямована на створення особливих умов для виховання взаєморозуміння між різними етнокультурними і мовними спільнотами. Мультикультурна освіта: теорія, процес та інноваційний рух в освіті. Мета: розробка освітньої політики, програм, змісту освіти, встановлення психологічного і морального клімату,

відносин між усіма учасниками освітнього процесу на всіх його рівнях; створення рівних можливостей для отримання освіти для представників різних расових, етнічних, національних і соціальних груп. Основа мультикультурної освіти – принцип діалогу культур. Мультикультурність як наслідок впливу глобалізації: не процес універсалізації знання, яка насильно об'єднує системи, а як процес взаємоприйняття досягнень.

Тема 4. Аналіз новітніх технологій вищої освіти. Компетентнісний підхід у ХХІ ст., його коригування. Кількісні та якісні інтерактивні технології. Контекстне навчання та його застосування в процесі фахової підготовки здобувача. Створення портфоліо та індивідуального освітнього маршруту здобувача. Проблемне та проєктне навчання, їх роль у стимулюванні творчої та самостійної роботи здобувача. Особистісно-орієнтоване навчання та співробітництво. Форсайт-технології та їх можливості у галузі вищої мистецької освіти. Атрибутивні ознаки форсайт-технології: передбачення альтернатив розвитку предмета вивчення і вибір найбільш прийняттого з них; проєктування майбутнього (обґрунтування плану дій, опорних точок, тимчасових рамок, обсягів ресурсів), спільна побудова образу майбутнього. Принципи гуманної педагогіки та специфіка їх втілення у вищих закладах освіти. Створення освітнього середовища ВНЗ за принципом «людяності», поваги до студента, віри в його можливості. Форми співпраці та сумісної творчості, коректне спрямування студента на усвідомлення та опанування вищих духовних цінностей завдяки музичному мистецтву та художній культурі. Співвіднесеність потреб суспільства і особистісних можливостей студента в умовах різних рівнів системи вищої освіти. Формування «глобально відповідальної свідомості» (за Іваніщевою А.) сучасного здобувача.

Тема 5. Мистецтво та біоетика. Визначення біоетики та її агентів в сучасній культурі: трансдисциплінарні майданчики наукових співтовариств, просуспільні організації, просвітницькі курси, етичні комітети, музеї і некомерційні арт-простори, арт-інтервенції в бібліотеках і школах, конгрес-залах і театрах, пов'язаних з людським тілом, з його можливостями, а також межами його взаємодії зі світом. Втрата особи, персони, перетворення тіла в машину (М. Фуко) та відображення цього в мистецтві. Проникнення технологій в світ мистецтва, інтеграція мистецтва в галузь технологій. Недостатність уваги сучасної освітньої системи до можливостей, пов'язаних з використанням мистецтва в освітніх програмах. Підвищення ролі мистецької освіти. Особлива форма мистецтва біо-арту як творча відповідь на можливості біотехнологій, що створюють нові форми життя, що не існували раніше в природі. Біо-арт і біоетика як взаємодоповнюючі дискусійні хвилі (А. Губенко).

Тема 6. Виконавське музикознавство як нова інтегрована галузь вищої освіти та науки. Виконавське музикознавство як галузь мистецтвознавства. Системні складові поняття «музичне виконавство»: виконавець", "музичний текст", "виконання", "виконавська практика", "музичний інструмент", "виконавські принципи", "виконавські засоби виразності". Теорія музичного

виконавства М. Давидова. Феномен виконавського мислення. Психологія виконавської майстерності та складові процесу її формування. Особливості виконавського аналізу музичного твору. Роль науково-дослідницької роботи музиканта-виконавця. Поняття індивідуальності виконавського інтонування. Теорія інтерпретації, її основні і складові. Інтерпретація як наукова, дослідницька та творча діяльність. Мета інтерпретації художнього твору - не реконструкція задуму автора, а конструкція сенсу, причетність до змісту. Обумовленість процесу інтерпретації музичним мисленням здобувача. Метафоричність та «метафоричний стрибок» (за теорією Д. Кірнарської). Взаємозв'язок аналізу та інтерпретації. Триланкова модель інтерпретації В. Москаленка. Чотири типи виконавської інтерпретації за Г. Нейгаузом. Особливості інформативності для виконавця нотного тексту у кожен епоху. Роль формування психотехнічних навичок безперервності слухової уваги і навичок «сценічного перевтілення»

Тема 7. Сучасна музична культура як чинник інновацій у дидактиці вищої освіти. Нові парадигми музичної естетики ХХ ст., їх корегування у ХХІ ст. Загальна зміна художнього сприйняття та художньої практики, невідповідність здобувачів вищої освіти. Ж. Бодрійяр про сучасне мистецтво: відсутність мистецтва як творчості. Сучасне мистецтво як протилежність майстерності, натхненню, уяві. Завдання митця – правильно «програмувати» всі можливі емоційні форми. Технологічні види мистецтва та створення Симулякру, наслідком якого є байдужість глядача, дефіцит його уваги та кліпове мислення. Види резонансу сприйняття (за класифікацією Є. Бодіної). Дидактичні умови для усвідомлення здобувачем нових рис художнього сприйняття сучасності, формування нового типу слухачької аудиторії, нової гнучкої репертуарної стратегії та презентування цінності виконавської майстерності та інтерпретації.

Тема 8. Фаховий компонент вищої музичної освіти. Стандарти сучасної вищої музичної освіти. Поєднання креативності, фахової культури із соціальним просуванням продуктів власної професійної діяльності. Засоби формування професійного слуху в аспекті критичності, різнопараметрової аналітики. Готовність до інноваційної, експериментальної діяльності, глибинне розуміння традиційних професійних надбань. Загальні та спеціальні складові методики навчання здобувача ЗВМО. Можливості застосування інтегративного підходу до формування високої професійної культури музиканта. Поєднання вузькофахових та загальномузичних знань як основа для інтенсивного професійного росту особистості музиканта. Принципи створення навчальних програм з фахових дисциплін, спецкурсів, індивідуального плану розвитку здобувача. Види контролю та оцінювання компетентностей у навчальному процесі. Організація складання іспитів і заліків. Творчі проекти та інші креативні формати демонстрації професійної відповідності здобувача.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.
Сучасна філософія вищої освіти	6		8		8
Синергетичний підхід у вищій освіті	8		6		6
Мультикультурний підхід у вищій освіті	8		8		8
Мистецтво та біоетика	8		8		8
Аналіз новітніх технологій вищої освіти	8		10		10
Виконавське музикознавство як нова інтегрована галузь вищої освіти та науки	8		12		10
Сучасна музична культура як чинник інновацій у дидактиці вищої освіти	12		12		12
Фаховий компонент вищої музичної освіти	18		12		12
Усього годин	150		76		74

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва відповідної теми для самостійної роботи	Всього годин для сам.ро.
1	Сучасні напрямки філософії освіти. Вища освіта як ефективний канал соціальної мобільності.	8
2	Принцип проліферації теорії (розмноження) та неспіввимірності різних освітніх теорій. Принципи дидактики нового типу.	6
3	Мультикультурна освіта	8
4	Принципи гуманної педагогіки та специфіка їх втілення у вищих закладах освіти	8
5	Особлива форма мистецтва біо-арту як творча відповідь на можливості біотехнологій	10
6	Психологія виконавської майстерності та складові процесу її формування. Особливості виконавського аналізу музичного твору.	10
7	Нові парадигми музичної естетики ХХ ст.	12

8	Можливості застосування інтегративного підходу до формування високої професійної культури музиканта.	12
	Усього годин	74

9. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Сучасні освітні системи» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Форми, методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірка засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, екзамен наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль))

Кафедрою історії та теорії музики, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

«відмінно»:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

«дуже добре»:

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

«добре»:

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

«задовільно»:

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

«достатньо»:

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

«незадовільно з можливістю повторного складання»:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) не вміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»:

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали.

12.3 Робоча програма з дисципліни.

12.4 Силабус дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Белявіна Н. Д. Б 44 Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін : підручник. К. : НАКККіМ, 2019. 280 с.
2. Вдовиченко Є. Місто філософії в реформуванні освіти в Україні. *Вісник Львівського університету*. Вип. 10. Львів, 2017. С. 19–25.
3. Глушук Т. Музично-виконавське мистецтво як об'єкт дослідження українського мистецтвознавства. *Культура і сучасність* № 1, 2016. С. 87–91.
4. Губенко А. Искусство и биоэтика: смещение/смешение понимания жанров. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2018. № 2 (23).
5. Давидов М. А. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2010. 400 с.
6. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 Теорія і історія культури. К., 2006. 183 с.

Додаткова

7. Катрич О. Стилєва ієрархія та стилєва концентричність – два погляди на проблему дослідження музично-виконавського стилю. *Науковий вісник НМАУ*. Музичне виконавство. К., 2001. Вип. 18. С. 115–122.
8. Котляревська О. І. Варіативний потенціал музичного твору: культурологічний аспект інтерпретування: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. К., 1996. 19 с.
9. Ергиев И. Артистизм музыканта-инструменталиста. Одесса: Астропринт, 2014. 284 с.
10. Маркова О. М. Онтологія виконавства і "розпізнавання" в музиці. *Трансформація музичної освіти і культури в Україні* : матеріали науково-творчої конференції, присвяченої 90-річному ювілею з дня заснування Одеської державної музичної академії ім. А. В. Нежданової / гол. ред. О. В. Сокол. Одеса : Друкарський дім, 2004. С. 46–56.
11. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові дані. К. : КПІ ім. І. Сікорського, 2018. 116 с.

12. Щербініна О. М. Пізнання музичного стилю: теорія, методика, практика: електронний навчальний посібник Ніжин, 2014. URL : <http://musicstyle.meximas.com/mon.htm>.

Ресурси мережі Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
5. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>